

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACTIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŪ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IEȘE ÎN FIECARE ZI.

Pe un an 12 fior., pe șese luni 6 fior., pe trei luni 3 fior.

România și străinătate:

Pe an 40 fr., pe șese luni 20 fr., pe trei luni 10 franci.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:

O seriă garmondă 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrierile nefranate nu se primesc. — Manuscrise nu se retrămit.

ANULŪ XLIX.

Nr. 259.

Luni, Marti 18 (30) Noemvre.

1886.

BrașovŪ, 17 Novembre 1886.

Este pentru împrejurările timpului de față foarte caracteristică, că în discursul tronului, prin care s'a deschis în 25 l. c. parlamentul german, se accentuează înainte de toate necesitatea de a înmulți puterea armată a Germaniei. După această accentuare își pierde mult din însemnătatea sa ultimul pasagi, care vorbește de amicabilele și mulțumitoare relații cu celelalte state și de silințele ce și le dă Impăratul Wilhelm spre a susține unirea între puteri.

Diarele „Post“ și „Kreuzzeitung“ sunt de părere, că cu toate asigurările pacifice, ce le conține, mesagiul împărătesc face să apară situațiunea esteriă într'o lumină foarte serioasă. Relațiile dintre puteri nu mai pot fi sincere și intime, decât cancelarul german se vede constrins să ia rolul de mijlocitor și a stăruia așa de mult pentru susținerea unirii între dănele, precum asigură însuși mesagiul împărătesc.

Silințele politice germane de-a susține unirea între puteri par a avea deocamdată succes cu toată greutatea situațiunii. După scirea ce ne sosește azi din Roma, ministrul de externe al Italiei, contele Robilant, a declarat în camera italiană, că raporturile Italiei către Germania și Austro Ungaria sunt cele mai cordiale și bazează pe reciprocă încredere, ér în privința Bulgariei a declarat, că dorește o soluțiune pacifică pe baza tratatelor internaționale.

Asemenea a declarat ministrul de externe francez, d. de Freycinet, că guvernul republicii franceze consideră susținerea păcii generale ca o principală problemă a sa. Cu privire la afacerea bulgară a spus, că Franța nu se sânte deocamdată chemată a interveni; această afacere nu e de un interes general, pentru Franța e de însemnătate numai susținerea integrității imperiului otoman și susținerea echilibrului în basinul mării mediterane.

Asigurările privitoare la susținerea păcii au pierdut aproape de tot valoarea lor prin necuratele pregătiri de război ale statelor, din care cauză ele nici că mai însuflă încredere nimănui. După cum stau azi lucrurile totul depinde de la dispozițiunea Țarului și de la decisiunile cele mai de aproape, ce le va lua cabinetul rusesc în afacerea bulgară.

De ce natură vor fi aceste decisiuni este nevoie a găci. Pressa rusescă condamnă aproape într'un glas purtarea diplomației rusești, care se lasă „a fi înșelată de asigurările d-lui de Kalnoky.“ De aici încolo, dîcî foile rusești, diplomații ruși trebuie să strămute baza lor de operațiune de la Sofia la Viena și să o rupă de tot cu tradițiunile politice lui Nesselrode și a lui Gorciacov cu privire la Austria. Una din memoratele foi dîce: „Austria care n'are putere de a se lupta cu Rusia, este un factor însemnat în mâna contrariilor politice ai Rusiei. După căderea Napoleonidilor nu se mai crede cu puțință în Europa un atac direct contra Rusiei, dîcî cu atât mai viu se pîrtă lupta cu ajutorul Austriei, care e destul de precaută, spre a nu se tînde la foc, dîcî și destul de dibace, spre a amenința în cestiunea balcanică aci cu relațiunile ei cu Germania, aci cu solidaritatea ei cu Anglia. Austria jîcă azi rolul Poloniei din secolul al 17-lea și al 18-lea.“

Katkov propune, ca Rusia să ocupe cât mai curînd Varna, care se-i servescă ca un punct de rașim pentru toate casurile. Rusia, adaugă Katkov, mai posedă în arsenalul ei politic și alte cestiuni, „a căror solicitare ar pute să sguđue chiar bazele Austriei.“

Un alt dîr rusesc cere ca Rusia să înceapă a agita în Serbia, tocmai așa cum agită Kalnoky în Bulgaria, ér din Londra se

semnalază o nouă pretensiune a Rusiei de a se reorganisa armata bulgară.

Nu putem să terminăm această revistă fără a face amintire de asigurările ce le cuprinde mesagiul Regelui Carol, prin care s'au deschis Corpurile legiuitoare române, cu privire la escelele relații ale României cu toate puterile și la vedea ce-o posedă ea în fața Europei din cauza atitudinii sale demne și liniștite.

Este de o importanță deosebită în aceste momente marea căldură cu care organul principalului Bismark „Norddeutsche allgem. Ztg.“ se pronunță asupra României, accentuând în deosebi, ca înrolarea fratelui și a nepotului regelui Carol în armata română este o dovadă, că „dinastia Hohenzollerilor voiesce să-și lege și viitorul nemului său de sôrtea României“.

A șesă suplică către Maiestatea Sa a foștilor grănițeri din al 2-lea regiment românesc de grăniță.

(Urmare).

Umilită subscrisa populațiune nu ar rădica nici cea mai mică obiecțiune în contra unei regulări a afacerilor silvanale, din contră e aplecată a face tot posibilul pentru cultura pădurilor în interesul ei propriu, numai decât sub pretestul cultivării pădurilor nu s'ar intenționa executarea altor scopuri; deorece însă și aici ca și la fonduri se urmăresc cu totul alte scopuri, spre documentarea acestora îndrăsnesc prea umilită subscrisa populațiune asemenea a produce fapte și anume:

1. Înaltul regim a intentat procese în numele erariului în contra fostei populații grănițeresc la judecătoria de cerc din Năsăud ca autoritate a cărții funduare, la tribunalul regesc din Bistrița, ca autoritate a cărții funduare, apoi mai târziu la tribunalul regesc din Bistrița și Tergul-Mureșului ca instanțe reală contra tuturor comunelor ce s'au ținut odinioară de regimentul II român de grăniță, după cum se dîce: pentru rectificarea titlului în carrea funduare cu privire la munți și păduri, cum dovedesc această incusele prea umilită alăturate sub /15—/17 și prin acesta a incurcat comunele în spese enorme.

Cu procesele amintite nu se intenționează nimic altă, decât ștergerea clausulei puse cu ocaziunea localisării în cărțile funduare, conform stărei actuale, în înțelesul căreia proprietarii și posesorii munților și ai pădurilor sunt foștii grănițeri.

Nu mai este dără îndoielă, cumcă Înaltul regim și cu aceste procese intenționează a subtrage umilită subscrisei populații dreptul de proprietate la păduri și munți și a-l transmite asupra altora.

Nu mai puțin se șicanază comune singuratiche foste grănițeresc în privința veniturilor din păduri și ca acestu privilegiu se lucră în contra legilor existente, pentru că:

2. Comunitatea Neșos, pe baza planului de economisare generală definitivă, aprobat de Înaltul ministeriu r. u. de agricultură, industrie și comerț, — a vîndut prin licitațiune publică societății Götz et Comp. din Viena spre exploatare 1543 jughere de pădure; contractul respectiv s'a aprobat de congregațiunea comitatensă în înțelesul legii comunale respective municipale prin concludul din 23 Octomvre 1884 Nro. 5824/192; protocolul congregațiunii s'a retrămis de Înaltul ministeriu r. u. de interne fără observare și exemplarele originale ale contractului provădate cu clausula de aprobare a autorităților s'au înmănat contraheților. Contractul s'a pus în executare de către partide, o sumă însemnată din prețului de cumpărare s'a plătit comunei și o parte de pădure s'a exploatat.

La doi ani de zile după încheierea și punerea în viață a contractului, după ce acela a fost aprobat de toate părțile, după ce a devenit perfect și obligatoriu pentru ambii contraheți, respective după ce d. fișpan baronul Bánffy s'a numit comisar al guvernului în afacerile silvanale află de bine Înaltul ministeriu r. u.

de agricultură, industrie și comerț în conțelegere cu Înaltul ministeriu r. u. de interne, conform înaltei ordinațiuni ministeriale prea umilită alăturate sub /18, a sista continuarea contractului și sub neadeveratul pretest, cumcă determinațiunile contractuale nu ar corespunde planului de economisare, a ordona primirea de condițiuni noue, despre cari partidele nu au tractat și în condițiunile de licitațiune nu erau cuprinse.

Faptă nedisputabilă e, cumcă această înaltă ordinațiune ministerială nu are alt scop, decât a incurca comuna Neșos cu societatea sus numită într'un proces fatal și prin acesta a-i cauza spese enorme, și față cu împrejurarea că—după cum s'a arătat mai sus—contractul s'a încheiat cu valoare de drept și s'a aprobat de către autorități, a aduce comuna în pozițiunea neplăcută de a plăti desdaunare.

3.) Aceeași comunitate, ai cărei locuitori cu excepțiunea unui singur Israelit venit aici, sunt numai familii de foști grănițeri, respective descendenți de ale acelora, și încă toți de confesiunea greco-catolică, cu concludul său din 11 Ianuarie 1885 a destinat din sumele primite pentru pădurea vîndută 8,000 fl. pentru edificarea școlii sale confesionale greco-catolice.

Acestu conclud s'a aprobat de congregațiunea comitatensă în înțelesul legii comunale, respective municipale, în 4 Mai 1885 Nr. 2476/101. Totuși Ilustritatea Sa domnului comite suprem n'a conces, ca populațiunea [fostă grănițerescă din această comună se-și difice școla confesională, elu a datu recursu contra decisiunii comitetului comitatensă, și pre cându de-o parte comunității nu i s'a datu nici o decisiune în această afacere până în ziua de astăzi, pe atunci i se impune clădirea unei școlii comunale conform ordinațiunii alăturate sub /19.

Asemenea comunitatea fostă grănițerescă Gledinu a vîndut cu contractul dela 8 Septemvre 1879 întreprinzătorilor Giurgiu și Spiru, respective Katz și Juster 1000 jughere de pădure spre exploatare. Contractul s'a aprobat prin conclud congregațiunii comitatense ddo. 27 Decemvre 1879 Nro. 5465 și provădatu cu clausula de aprobare s'a înmănat partidelor!

După o exploatare de 6 ani a secțiunilor prin dispozițiunea d-lui comite suprem, îndată după intrarea lui în funcțiunea de comisar al regimului în afacerile silvanale fără a fi adus înainte cel mai micu motiv, s'a sstatu exploatarea mai departe; pașii făcuți de întreprinzători și de comună la dirigătorii pentru predarea restului de pădure cumpărată și asemnarea aceluia spre exploatare, deși primii pași s'au făcutu înainte de doi ani, până astăzi nu au primitu nici o rezoluțiune, și comuna asemenea e amenințată a căde într'un proces fatal cu întreprinzătorii.

5) Din contră apoi, organele silvanale își permit amestecări arbitrare în dreptul de proprietate al pădurilor; astfelu inspectorul silvanal denumit pentru acestu comitat a predat spre exploatare unu complexu de pădure, ce se ține de comunele foste grănițeresc Budacul românesc și Ragla cu o arie de circa 380 jughere în muntele Dumitrel și Dealul Batoșului unei societăți de întreprindere din Moldova numită: „Plutașul“, fără ca comunele numite să fi încheiat despre acesta vr'unu contractu cu societatea și cu atâta mai puțin să fi fostu unu astfelu de contractu întărit din partea dirigătorilor.

Astfelu de fapte nu vor înainta cultura pădurilor, nu vor fi potrivite a introduce o exploatare regulată, a bună sêmă însă vor fi menite pentru încurcarea comunelor foste grănițeresc în procese fatale, cari trebuie să aducă cu sine ruina lor.

ad c.) În privința procesului Keményan:

1. E în genere cunoscutu, cumcă familia cont. respect. bar. Kemény a intentat procesu contra mai multor comune foste grănițeresc din cercul Monorului și a Borgoului pentru recunoscerea dreptului de proprietate asupra mai multor munți; apoi contra Înaltului Erar pentru recompensa usufructului pierdut în suma de circa 3 milioane florin v. a. incusa respectivă se aclude cu supunere sub /20

În sensul pactului din 12 Martie 1872 sancționat

de Maiestatea Văstră cesară și regiă apostolică, e obligată erariul și respective înaltul regim a estrada în copii umilită subscrisei populației din arhivele statului și alte arhive toate documentele recerute la acest proces.

Representanții umilită subscrisei populației s'au rugat de acesta și la înaltul ministru reg. ung. de finanțe, însă au trebuit să calătorască de patru ori la Budapesta și să urgeze rezolvarea acestor acte, ba au fost necesități a interveni în privința acesta prin judecătoria, cum se vede acesta din rezoluțiunea judecătorească umilită arătată sub /21 și numai în modul acesta au putut căpăta documentele, scurt timp înainte de expirarea termenului pentru predarea acestora și și aceste s'au primit numai în parte, denegându-se totală estradarea unora din ele după cum arată încunosciințarea alăturată cu supunere, sub /22.

Cu ocaziunea urgiților și a convorbirilor despre purtarea în comună a procesului — (deoarece atât umilită subscrisa populație cât și înaltul erariu sunt incusai de familia Kemény) — nu numai au fost provocai necurmat reprezentanții noștri la o împăciuire cu familia Kemény de cătră referenți atât din ministeriul de finanțe cât și din direcțiunea fiscală r. u., ei au fost și amenințai cu pierderea procesului și plățirea desdăunării, aducându-li-se înainte evicțiunea cuprinsă în pactul din 12 Martie 1872; ba o deputațiune aleasă de administrațiunea fondurilor scolastice constătătoare din vice-căpitanul în pensiune Porcius, avocatul Ioachim Mureșianu și directorul gimnasiului Ion Ciocană a fost amenințat prin Ilustritatea Sa Emeric Szégyörgyi, preatuncl președintele comisiunii instituite în aceste afaceri, acum președintele de senat la înalta curie reg. ung. nu numai cu pierderea procesului și plățirea desdăunării, de cumva nu se va împăca subscrisa populație cu familia Kemény, ci și cu aceea, că se vor propune în dietă proiecte de legi, prin cari toți munții, pădurile și alte realități, va se dăcă întreg bunul și averea umilită subscrisei populației, se vor lua și se vor da comunelor politice. Cu presiunea au mers până acolo, încât spre scopul esoperării unei împăciuirii cu familia Kemény chiar și episcopul nostru greco-cath. din Gherla a fost provocat prin Escelența sa ministrul de culte ași întrebuința influința sa pentru încheierea ei.

În procesul intentat însăși direcțiunea fiscală r. u. ca reprezentant al înaltului erariu r. u. al statului nu a contrașis în răspunsul dat nici cu-o silabă datele fals citate, ba chiar nascocite de familia incusătoare Kemény ci le-a recunoscut pe tăcute așa cât familia incusătoare Kemény în replica data, și alăturată cu supunere aci sub /23, s'a servit de această recunoșcere tăcută ca document pentru nascocirile sale; prin urmare direcțiunea fiscală reg. ung. reprezentantele înaltului erariu ca conincusat și soț de proces al comunelor incusate a trecut cu tăcerea aserțiunile incusătoare și acesta spre dauna noastră.

(Va urma.)

Din delegații.

Delegațiunea ungară. Ședința dela 22 Noemvre: comisiunea de patru desbete asupra creditului ocupației.

Ministrul comun de finanțe *Kallay* răspunde la mai multe întrebări ce i s'au adresat de delegai. Evenimentele din Filipopol n'au avut nici o influință asupra Bosniei și Erțegovinei, nici răsboiul sërbo-bulgar, care în urmărilor sale s'a estins până la granița bosniacă, și nici ultimele evenimente din peninsula balcanică. Cum va fi în viitor, nimenea nu poate garanta, der sperintele ne dau speranță, că nici în viitor nu se va turbura liniștea în provinciile ocupate. Popoațiunea de acolo e sătulă de turburări.

Raporturile sanitare în țără sunt foarte favorabile și popoațiunea e în creștere. Recrutarea din anul acesta a decurs în ordine și mai mare ca în anii trecuți, intra câtă acum poporul consideră recrutarea ca ori ce altă măsură administrativă. Toți obligații la serviciul militar s'au prezentat în toate cercurile punctual la asentare și decât a absentat vre-unul, s'a justificat, așa că n'am primită nici o inciscințare despre vr'o deserțiune sau absentare nejustificată. În tot anul se prezentază 12,000 recruți, dintre cari 400 formeză 4 companii, er ceilalți se'mpartă la tren și la gendarmeria bosniacă. În urma înființării a 4 companii în fiecare an există acum 20 companii și acestea formeză adl statul trupelor bosniace. Oficerii din aceste trupe n'au eșit până acum afară de căliva. Și observă încă, că în instituttele militare ale monarhiei se află deja mai mulți elevi, cari doresc să devină oficeri.

Ministrul comun de răsboiu *Bylandt-Rheidt* răspunde și el la unele întrebări. Trupele bosniace se consideră ca un corp existent pentru sine, neincorporat la armata comună. Oficerii împărții acolo se privesc însă încătră comandați acolo, înaintarea li se rezervă în măsura obicnuită, ca în armată. Puterea armată bosniacă proprie se mărginesc la ostași, la oficerii

comandați și la acei indigeni, cari au obținut educațiunea necesară în instituttele militare. Mai aparțin ei acei oficerii de rezervă, cari au făcut examenul necesar. Starea sănătății trupelor bosniace se îmbunătățesc mereu. Causa e că sunt mai bine îngrijite și nutrite ca aci în monarhia. Cu ameliorarea ubicațiunilor va fi și mai bine.

Privitor la suma pusă în buget pentru continuarea fortificațiilor și lucrărilor de apărare, pentru facerea de șosele militare și drumuri mărginașe, ministrul arată necesitatea acestor lucrări — Creditul s'a votat.

Mesagiul de deschidere a corpurilor legiuitor române.

Sâmbătă în 15 Noemvre v. s'au deschis corpurile legiuitor ale României cu următorul mesagiu al tronului:

Domnilor senatori,
Domnilor deputai,

Intrunirile anuale ale Corpurilor legiuitor sunt pentru Mine pururea o ocaziune fericită de a Mă pune în contact direct cu țera prin reprezentanții ei. Aceste intruniri dau tot-deuna o impulsie nouă activității noastre.

Domnilor senatori,
Domnilor deputai,

Relațiunile noastre cu toate Puterile suut din cele mai bune.

Evenimentele politice, cari s'au desfășurat la hotarele noastre, cu toate că ne-au putut îngriji un moment, nu ne-au atins. Stăruința cu care România își urmărește mersul ei pacinic, atitudine ei demnă și liniștită, au ridicat încă mai mult pozițiunea Statului. Sunt incredințat, că buna înțelegere ce există între Puterile cele mari va asigura și de aci înainte pacea, atât de necesară pentru bună starea și dezvoltarea popoarelor.

Mai multe din convențiunile noastre comerciale au expirat în decursul acestui an. Sper că negocierile începute ne vor duce la un bun rezultat, și că guvernul Meu v'ea prezenta în curând convențiune noi, cari vor regula relațiunile noastre comerciale într'un mod satisfăcător.

Domnilor senatori,
Domnilor deputai,

Una din grijile cele mai de căpeteniă a țerei a fost complectarea cât mai neintârziată a rețelei noastre de căi ferate. În anul acesta s'a deschis linia dela Bărlad la Vâluiș, cea dela București la Călărași-Fetești, cea dela Făurei la Tândărei; alte linii sunt în ajun a se da circulațiunii. În anul viitor toate celelalte linii începute vor fi terminate, și astfel în scurt timp o rețea de două mii cinci sute kilometri va lega toate orașele de reședință a tuturor județelor, punându-le în comunicațiune între dăense și cu străinătatea.

Cu o viuă mulțămire trebuie să primim asupra acestui câmp al activității noastre.

Astăzi liniile de căi ferate se construiesc și se administreză de cătră inginerii noștri în condițiunile cele mai bune și cele mai eftine. Mulțamită unei munci și unei priveghierii stăruitoare, am ajuns a construi chilometrul în termen de mijloc cu opt-deci sute lei; er venitul net al căilor ferate ale Statului dela 1879 la 1885 a sporit dela patru milioane lei la opt și jumătate milioane, cu totă scăderea cea mare a tarifelor de transport, cu toate cheltuelile făcute pentru îmbunătăți liniile vechi, cu toate că liniile cele nou apasă la început asupra întregi rețele.

Noua lege pentru construirea și întreținerea șoselelor a dat, chiar din întâiul an al aplicării ei, rezultate bune. Ea ne va permite a complecta mai curând sistemul nostru de căi de comunicații.

Magaziile de interposite pentru mărfurile de export și de import, a cărora lucrare este începută, vor da un nou avânt comerțului nostru.

Finanțele țerei arată o situațiune lămurită și asigurată.

Decă anul 1884-85 își inchidea exercițiul cu o lipsă însemnată în prevederile incasărilor, veți putea constata, că ultimul exercițiu inchisă prezintă o îmbunătățire simțitoare. Măsurile înțelepte și energice, ce ați luat în anul trecut, ne dau siguranța că în scurt timp vom isbuti a restabili în mod permanent echilibrul bugetar.

Greutățile financiare prin care trecem ar fi fost mai puțin simțitoare, decât am fi putut înălțura pierderile suferite de fisc prin agiu, și decât nu ne-am fi aflat în fața unei crise economice generale și a unor necesități neînălțurabile ale dezvoltării noastre politice și economice.

Cheltuelile însemnate, făcute pentru întărirea și propășirea statului, au tras neapărat după sine o sporire a datoriei publice. Dela ultima conversiune din 1882, datoria s'a rădicat dela șese sute două-deci milioane lei, la șapte sute șapte-deci și patru milioane, der în același timp s'a amortisat datoria statului cu patru-deci și șese milioane, s'au clădit căi ferate de șapte-deci și una milioane, s'au rădicat edificii publice de două-deci și una milioane, s'au sporit armamentul și măsurile de apărare ale țerei cu cinc-deci și două milioane, s'au dat monopolului tutunurilor un fond de rulament de șapte milioane, er creditelor agricole un capital de șese milioane.

Pentru a ne da s'acără exactă de mersul financiar, nu trebuie scăpat din vedere, că, de-a în anul trecut s'au înființat câteva noue impositivitate aceste sunt departe, de a atinge scăderile de dări făcute în decursul unui deceniu.

Creditul nostru este mântinut sus. Acesta se datorează plății esacte a anuităților, înțebuișării împrumuturilor în cheltueli folositoare și producătoare, dezvoltării avuției naționale și îmbunătățirilor continue, ce se aduc în administrațiunea finanțelor statului.

Domnilor senatori,
Domnilor deputai,

În ordinea judecătorească reforme însemnate sunt încă de îndeplinit.

Noul cod de comerț, înaintat în sesiunea trecută Corpurilor legiuitor și în mare parte votat de senat, este așteptat cu o legitima nerăbdare.

Interesele comerțului fiind strins legate de o bună legislațiune, nu Mă indoesc, că v'ea veți grăbi a înzestra țera cu această nouă legiuire.

Pentru a pute urma și duce la bun sfârșit operă începută a revisiunii codurilor, și a introduce totă deodată în procedura și organizațiunea noastră judecătorească toate îmbunătățirile de cari au trebuișă, este neapărat a se înființa un organ special pentru studiarea și elaborarea legilor.

În acest scop guvernul Meu a supus Camerelor cuvenitul proiect de lege încă din anul trecut. Aparține Domnilor v'ostre a pune bazele acestei instituții, menită a înlesni opera dificală a pregătirii și a confecționării legilor.

Ministrul justiției v'ea prezenta, chiar în sesiunea aceasta, proiectul de lege destinat a asigura o mare stabilitate în pozițiunea legală a magistraturii, și a determina mai bine normele după cari urmărește să se facă numirile și înaintările în funcțiuni judecătorești.

Ați modificat în anul trecut o parte din legea comună, căutându a asigura libertatea și independența votului. Concurșul numeros al alegătorilor la ultimele alegeri comunale, ordinea și liniștea, care în genere au domnit în alegeri, dovedesc, că scopul ce v'aei propus a fost pe deplin atins. În sesiunea această aveți a v'ea ocupa cu terminarea reformei legii comunale și cu legea privitoare la regulele de stabilitate pentru admisibilitatea în funcțiuni administrative.

Între legile supuse deliberării domnilor v'ostre, legea instrucțiunii publice e una din cele mai importante. Reforma ce v'ea propune de guvernul Meu răspunde unei necesități adănc simțite de toți, și nu Mă indoesc că domniile v'ostre v'ea veți da totă atențiunea ce merită, căci a sosită timpul să dăm educațiunii naționale o direcțiune bună și sănătoasă.

Legă pentru îmbunătățirea sôrței clerului de mird așteptă și ea o grabnică soluțiune, și nu o pot îndesul recomanda domnilor v'ostre, pentru ca să poată deveni perfectă în sesiunea actuală.

Unul din întâiele acte ale domeniilor v'ostre va fi intrunirea cu membrii Sfatului Sinod, pentru a pași la alegerea Mitropolitului Primat al țerei în locul reșosatului întru fericire și multă regretatul Părinte Calinic.

Reedificarea monumentelor vechi a fost una din lucrările care totăuna au atras deosebită Mea îngrijire. Am salutată cu fericire ziua în care frumoșă Catedrală a Episcopiei de Argeș a fost redată cultului divin, restaurată în o splendoră și frumșă care ridică țera în ochii ei proprii. În curând vom serba sfințirea bisericii Mitropolitane și a bisericii Sfinților Trei-Ierarchi din Iași. O națiune, care își respectă monumentele străbune și mai ales acele ale pietății și ale credinței creștinesc, are un viitor sigur și neclintit.

Representațiunile naționale au dovedit neincetată cea mai mare grijă și dragoste pentru armată. De aceea organizațiunea și dezvoltarea ei a putut lua un curs regulat și neinterupt. Țera a făcut mară jertfă pentru armată, însă și ea a devenit scola ordinii și a disciplinei, a datoriei și a patriotismului; er în zile grele ea va fi susținătoare onorei, a siguranței și a pozițiunii țerei.

Domnilor senatori,
Domnilor deputai,

Precum vedeți, câmpul deschis activității Domnilor v'ostre este foarte întins. Nu Mă indoesc că zelul și patriotismul de care sunteți însușai vor da rde folositoare pentru țără, și că vom urma astfel a pași pe calea ce ne-a condus la întemeierea Regatului României.

Dumneșu se bine-cuvinteze lucrările Domnilor v'ostre!

Sesiunea ordinară a Corpurilor legiuitor este deschisă.

CAROLU.

(Urmăză semnăturile Ministrilor)

SCRILE DILEI.

Casinul austro-ungar din București a trimis, prin mijlocirea legațiunii austro-ungare, o frumoșă adresă monarhului nostru în semn de recunoștință pentru do-națiunea ce a făcută acestui casin.

—x—

Ministrul de interne unguresc a interdisă șocii irredentiste „Il Diavolo Rosa” din Turin debitul postal pentru țerile coronei ungare și a avisat oficiile postale să confisce toate esemplarele, care eventual ar sosi.

—x—

Din *Totis* se scrie, că trenul de persoane, care mergea dela Pesta la Raab și care sosesc în Totis la 1 noștea, ducea cu sine între alte pachete și o pungă cu 95,000 fl. bani de-ai statului. *Punga a dispărut*, der înainte de a se observa disparițiunea, a fost găsită de frănarul trenului de marfă, care sosesc după amăd, într'o tușă și a predat șeful de stație. Direcțiunea postelor a pornit cercetare, deoarece nu e nici o indo-

ală, că aci e vorba de o defraudare, care însă n'a isprăvit.

—x—

Universitatea din Grațu și-a serbat iubileul de 300 de ani. Rectorul Schauenstein aruncă o privire retrospectivă asupra istoriei universității lovindu aspru în Jesuiți, cari au condus 200 de ani universitatea. Aplause sgomotoase și strigări de „prosit“ au întâmpinat discursul rectorului.

—x—

Șefu redactoru alu Țiarului oficiosu „Fremdenblatt“ din Viena s'a numit Marcell Frydmann.

—x—

Actorii unguri au început să dispară din trupe. Coristul Ludvic Kertesz din trupa Polgar a fugit la 9 Noembrie, lăsând număröse datorii în Deva, la 15 c. îl înlocuiește colegul său Cornel Szarvassi (Hirschhorn). Din trupa Miklossy au dispărut actorii Franz Berky și Iuliu Hayassy. Din trupa Karpathy au dispărut actorii Franz Kiss și Emeric Garami, și actrițele Ilona Kisfaludy și Ida Sarközy.

—x—

Unu presupusu ofiteru muntenegreanu, care se numește Sparjoie seu Sparjovic Jovanović, cutrieră unele localități din Ungaria comitându totu felul de înșelătorii, serie „P. Ll.“ În timpul din urmă a fost în Neoplanta, unde a comis ărași vr'unu abuz, căci e urmărit.

—x—

În ținutul Sigetului Marmației lupii fac mare pradă în vite.

—x—

Localitățile procuraturii din Comornu au fost sparte de nisce necunoscuti, cari au furat dintr'o cutiă 60—70 fl.

—x—

Turcia a făcut în Timișora ărași mari comande de cai.

—x—

În Svarca din Croația, în Priedor din Bosnia, în Ruttek, în Semlinu, în Georgenberg, în Breslau s'au ivit cazuri de coleră. În Strigoniu seceră colera și în cercurile mai bune; în scola de fete a căzut jertfa fata judei dela curia, Kiszely. Scola s'a închis.

—x—

Capul bandei de hoți Savanyu Iozsi, care a comis 29 de diferite crime și lățise spaimă în comitatele Eisenburg, Raab și Vespirmu, a fost condamnat la moarte.

—x—

Din localitățile cancelariei judecătoreii de cercu din Sibiu s'au furat în săptămâna trecută, pe când funcționarul respectiv lucra la masă, două rocuri ce atârnavă în cuiu.

—x—

Advocații Edm. Keresztury și Franz Udvardy din Moor, precum și viconotarul Bela Viosz au fost condamnați: celu dânteu la o lună închisoare, alu doilea la 100 fl. amendă și alu treilea la 8 zile arest pentru debetul de duel.

—x—

În Breitenbrunn, Ungaria de nord, bântue printre tinerime tifusul de capu, care seceră multe jertfe.

—x—

Moses Paszka din Senteleac a trăit o viață plină de activitate. N'a primit mai puțin ca 11,000 bețe al fundum și n'a stat mai puțin în temniță ca 39 de ani. Acum e de 71 de ani pécătorul și tribunalul din Chezdi-Oșorheiu la condamnat zilele trecute la 5 ani temniță, pentru că a furat un pocalu de argintu dintr'o biserică catolică. La început i s'a părut prea mare pedepsa și a anunțat apelu, der și-a luat mai apoi de seama, și-a retras apelul dîcend, că în Gherla e mai bună mâncare și mai bine vrea să rămână acolo.

—x—

Autoriloru furtului de o jumătate milionu dela Geiger din Teresiopolu li s'a dat de urmă. Se comunică, că s'a arestat în Esseg unu vestit pungașu, care poartă mai multe nume: Anton Sklenar, Emericu Vučeti și Ionu Vajda și care e urmărit de diferite tribunale. Complicele său Szabo încă e arestat, deorece s'au găsit la elu pașapoarte și sigile false d'ale căpităniei orașenești din Teresiopolu și Baia. S'a mai arestat unu ôrecare Mazonka și amanta unui altu complice la Vučeti s'a găsit unu orologiu, ce se dice a face parte din obiectele furate dela Geiger. Câteva prețioase depuse la institutul de amanetare din Esseg s'au recunoscut ca provenind din furtul din Teresiopolu. S'a mai arestat o femeie, care a fost de mai multe ori vînată cu Vučeti.

—x—

Notarul comunalu din Tibișu, comitatul Timișului, Ignaz Jeszensky, pe când se întorcea acasă la 23 Noembrie s'era dela ședința notarilor comunali, a fost

impușcat de unu necunoscut, rămânendu mortu pe locu. Gendarmeria urmărește pe ucigașu. Peste totu, siguranța la țera în comitatul Timișului se află într'o tristă stare.

—x—

La Academia română d. V. A. Ureche a citit Vineri unu memoriu interesant asupra mai multor documente necunoscute încă, relative la istoria țaranului român, serie „Răsboiul“.

—x—

Sambătă s'au deschis corpurile legiuitoare și sindulul bisericeii ortodoxe române. După constituirea hiururilor și secțiunilor, Camera, Senatalu și Sinodul se vor aduna spre a alege pe Mitropolitul-Primat.

—x—

Cetim în „Răsboiul“: „Aflăm că o bandă de Evrei, fabricanți de încălțăminte din Viena, comit dela punerea în aplicare a tarifului autonom nisce fraude vamale colosale în paguba fiseului, prin ajutorul unui cunoscut șarlatanu expeditoru din Germania. Ei au fost prinsu în fine asupra faptului de cătră biuroulu vamal dela Filaretu (București), unde li s'au reținut cele din urmă mărturi aduse prin fraudă.“

—x—

Sănătatea poetului Eminescu merge din ce în ce mai rău. În urma avisului consiliului medical și prin îngrijirea administrației județului Jași, nenorocitul poetu a fost transportat la mânăstirea Neamțu, serie „Epoca“.

—x—

Diarele din Tulusa au adus scirea, despre succesele reportate la opera din acelu orașu de tîneră noastră compatriotă, d-șora Maria Assan, sub pseudonimul de d-șora Sani, dice „Epoca“. Debutul d-șorei Assan, după cum ne spun acele diare, a fost din cele mai fericite, astfel că, după a treia audițiune, fiindu agreată de publicu, a fost angajată pentru totu sezonul de iernă la teatrul Capitolului, în condițiunile cele mai brillante. D-șora Assan, care a studiat cântul la Paris, sub direcțiunea celor mai renumiți profesori, a debutat în rolul Eudociei din Ebra, și în acela alu reginei în Ugeno. În ambele aceste roluri, ea a reputat unu adevăratu succesu, atât ca cântăreță cât și ca comediană, succesu cu atât meritoriu, mai cu cât se șia ce dificil este publicul de acolo în aprecierile sale asupra artiștilor.

—x—

Astă s'era Lună se va juca la teatrul germanu „Die Kleine Mama“ comediă după franțuzesce de Meilhac și Halevy. Măne s'era Marți se va juca „Don Caesar“, operetă de Dellinger.

Din comitatul Aradului, 24 Nov. 1886.

Onorate domnule Redactor! Săptămâna trecută s'au întâmplat alegerile și în comitatul Aradului, der considerându că poporul din acestu comitat este în mare majoritate român, noi Români nu avem cauză a ne bucura de rezultatul acestor alegeri, deși s'au ales mulți membri și dintre Români, deorece rezultatul acestor alegeri este multu mai nefavorabil, decum au fost rezultatele obținute în alegerile de mai înainte. În comitatul Aradului cele mai multe cercuri sunt românesce și numai câteva cercuri sunt străine, și acestea sunt mai multu germane, decâtu maghiare. Acestu rezultat nefavorabil este a se mulțumi presiunii oficiale, carea sprijinită de neînțelegerile dintre omenii noștri s'au folosit și de astădată de putere în detrimentul nostru.

Neînțelegerea, ce s'a născut între Români din Arad la alegerile dietale din anul 1884 s'a ivit din nou și cu acelu ocaziune; și Români din centru, în locu să se adune și să se înțeleagă unii cu alții asupra modului, cum să procedem în alegerile municipale, s'au adunat în cluburi, și rezultatul a fost, că s'au adresat alegetorilor din comitat două apeluri. Unul din aceste apeluri conținea numai nume românesce, er în alu doilea se lasaseră și câțiva oficianți comitatensi, cari la alegerile trecute au fost aleși prin cercurile românesce de membri în congregațiunea comitatensă, și acestu apelu nu s'a publicat prin foi, ci s'a trimis numai simplu la alegetori. După ce au văzut însă oficianții comitatensi, că în apelul publicat în foi s'a lăsat afară chiar și vicecomitele Ormos Péter, atunci, se dice, s'a pus în mișcare întregu aparatul oficial, ca să lucre cu tote puterile în contra alegerii și reușitei candidaților români, și așa larma făcută prin jurnale, făcend planul cunoscutu străinilor, a făcut pe candidații români să cadă în multe locuri.

Alegerile acestea au fost o aspră lecțiune pentru Români din acestu comitat, der mai cu seama pentru cei din orașul Arad. Înveța-vor însă denși din acelu lecțiune, seu nu, eu celu puțin acum n'aș pute preface. Între Români din Arad sunt câțiva omeni cu mari ambițiuni personale, er ambițiuni acestea, tare mă

temu, că vor produce și în viitoru totu acele neînțelegeri, cari s'au întâmplat în timpul din urmă.

Atragem serioasă atențiune a publicului asupra următorului

Apelu.

Concetățeni Români! Vă este cunoscut, că se află o mulțime de copii de Români așezați la meserii aci în Brașov de „Asociațiunea pentru sprijinirea învățăcelor și sodalilor români meseriași“. Acești copii sunt de totu s'ermani și fără de nici unu sprijinu de acasă, sunt lipsiți până și de vestimintele cele mai neapăratu de lipsă. Puținele mijloce bănești, de care dispune Asociațiunea sunt cu totul insuficiente pentru a prevedea pe toți acești năpăstuiți ai sorții cu tote vestimintele de cari au trebuință, și acelu cu atât mai vîtosu, cu câtu ea astădi — în urma opririi scolei române de meserii din partea guvernului — este silită să întrebuițeze cea mai mare parte a modestului său bugetu pentru plățirea de taxe scolare la școlile de meserii străine, ce sunt siliți să le cerceteze astădi toți învățăcelii meseriași români, și pentru procurarea recuisitelor de școlă, de cari au trebuință.

Concetățeni Români! „Comitetul Asociațiunii pentru sprijinirea învățăcelor și sodalilor români meseriași“ în neclintita sa credință în „solidaritatea“ ce uneste și trebuie să unescă astădi mai multu decâtu oricând tote elementele sociale ale poporului român întru a face bine îndrăsnesc și de astădată a apela la d-vostre, rugându-vă să contribuți la adăpostirea lipsiților învățăcelii meseriași contra asprului anutimp în care ne aflăm, făcarea cu ce vă vor dicta înaltele d-vostre sentimente de caritate și de compătimire omenescă, fiă cu bani, fiă cu vestiminte vechi! Ajutându pe acești elevi s'ermani, contribuți a se forma din ei în celu mai scurtu timpu omeni folositori națiunii.

Concetățeni Români! Nu pregetați a da o mică parte numai din ceea ce puteți da făcarea și multe neajunsuri vor înceta de a mai exista.

Brașov, 13 Noembrie 1886.

Comitetul Asociațiunii pentru sprijinirea învățăcelor și sodalilor români meseriași.

Bart. Băulescu,

Ionu Bozocanu,

președinte.

secretar.

SCRIRI TELEGRAFICE.

(Serv. part. a „Gaz. Trans.“)

PARISU, 28 Noembrie. — Între radicali și anarchiști a fost o violență încăerare. Sunt numeroși răniți. S'au făcut multe arestări.

ROMA, 28 Noembrie. — Ministrul de externe Robilant, vorbindu despre situațiunea esternă, arată că raporturile Italiei cu Germania și Austro-Ungaria sunt cele mai cordiale și se sprijinesc pe încrederea reciprocă. Cu privire la cestiunea bulgară, cabinetul italian regretă depărtarea prințului Alexandru și dorește o resoluție painică respectându se tractatele. (Apaluse.)

DIVERSE.

Descântecul de „colăcitu“ seu de dușmanu necurat.

— Aminu, aminu! Cosmanu Damin, Vracii Domnului!
 Descântecul Santei Marie. — Ești colăcite, ești rătăcite;
 — Cin' te-a mînatu cu-o parte, eu te mînu cu două.
 — Cin' te-a mînatu cu două, eu te mînu cu trei, —
 Cin' te-a mînatu cu trei, eu te mînu cu patru, —
 Cin' te-a mînatu cu patru, eu te mînu cu cinci, —
 Cin' te-a mînatu cu cinci, eu te mînu cu șese, —
 Cin' te-a mînatu cu șese, eu te mînu cu șapte, —
 Cin' te-a mînatu cu șapte, eu te mînu cu optu, —
 Cin' te-a mînatu cu optu, eu te mînu cu nouă, —
 Cin' te-a mînatu cu nouă, eu te mînu cu nouăzeci și nouă!
 Se te duci! mai înfocatu, mai pipăratu, pe capulu cui te-a mînatu. —
 Pe sulducu înapoi, cu nouăzeci și nouă de boi. —
 Când s'a întalni trupul de ursu cu trupul de lupu, atunci să mai stai la N. Să te duci! —
 În capetulu pământului, în polele vîntului, să te domolesci, să te potolesci!
 Să rămâna N. curatu, luminatu, ca argintulu curatu, ca aurulu strecuratu, cum maica Domnului l'a lăsatu. Cu vrerea lui Dumnezeu, cu leaculu descântecului meu. Leacu să-și fiă! —
 Descântecul se recitează de trei ori, apăsându-se din când în când cu piciorul dreptu pe pantecele omului, seu animalului bolnavu. —
 Auđitu dela o babă descântătoare din părțile Bănatului. —
 („Gazeta Poporului.“)

Cavasulu decoratu. — Cavasulu rusescu din Filipopolu, cunoscutu din uneltirile rebelilor de acolo, a fost decoratu de Țarul cu crucea Sf. George, care se da numai persoanelor, ce s'au distins în răsboiu prin vitejiă personală. Cavasulu a fost decoratu pentru că a luat parte la o pâruală, cum se exprimă foile germane. „Times“ întregesc acelu scire scriind, că Țarul și-a exprimat d-lui Spazibo — așa se numește acelu nouă personalitate istorică — prin telegrafu „caldurosă sa mulțămă pentru serviciile aduse de elu în cauza rusă, și deodată cu crucea Sf. George i-a acordatu și o pensiune lunară de 15 ruble.

Editoru: Iacobu Mureșianu.

Redactoru responsabilu Dr. Aurel Mureșianu

Cursul la bursa de Viena din 27 Noembrie st. n. 1886.

Table with 2 columns listing various financial instruments and their values, such as 'Rentă de aur 4%' and 'Bonuri croato-slavone'.

Cursulu pieței Brașov din 29 Noembrie st. n. 1886.

Table with 2 columns listing market prices in Brașov, including 'Banconote românești' and 'Argint românesc'.

Care nu se 'ncrede în reclame- 2-3

Inșelătoare

ci voesce ca pentru banii săi să fiă servit în modu solidu, să comande catalogul-generalu, anulul alu XX. conținându articole de galanteriă, marchități și de modă, jucării, precum și toate noutățile din Paris, Londra și Viena...

Etablissement Rix, Wien, II.

Nr. 13518. 1886.

Publicațiune.

Socoteala casei orașenesci pentru anulul 1885 dimpreună cu toate aclusele referitoare, mai departe inventariulu asupra averii comunei orașenesci zăcutu, în sensulu §-lui 142 alu art. de lege XXII din anulul 1886, în biurulu comptabilulu orașenescu — strada căldărari-lorü Nr. 519 — în decursu de 15 zile, spre examinare din partea fiă-căru.

Fiă-căru supusu dărei îi stă în dreptu, ca să-și aștearnă subscrisului magistratü, până în 13 Decemvre a. c. eventuale observațiuni.

Brașovü, 27 Novembre 1886. 1-3

Magistratulü orașenescü.

Avisü d-lorü abonați!

Rugămü pe d-nii abonați ca la reînnoirea prenumerațiunei să binevoiască a scrie pe cuponulu mandatulu postalü și numerii de pe fășia sub care au primitü ñiarulu nostru până acuma.

Domnii ce se abonează din nou să binevoiască a scrie adresa lămuritü și să arate și posta ultimă.

ADMINISTR. „GAZ. TRANS”

Abonamente la Gazeta Transilvaniei

se potü face cu începerea dale 1 și 15 ale fiecărei lunü, mai ușorü prin mandate postale.

Adresele ne rugămü a ni se trimitе esactü arătându-se și posta ultimă.

PREȚULÜ ABONAMENTULUI ESTE:

Pentru Austro-Ungaria:

Table showing subscription prices for Austro-Ungaria: pe trei luni (3 fl.), șese luni (6 fl.), unü anü (12 fl.).

Pentru România și străinătate.

Table showing subscription prices for Romania and abroad: pe trei luni (10 franci), șese luni (20 franci), unü anü (40 franci).

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.”

Mersulü trenurilorü

Valabilü dela 1 Octomvre st. n. 1886.

pe linia Predealü-Budapesta și pe linia Teiușü-Aradü-Budapesta a calei ferate orientale de statü reg. ung.

Large table with 4 main sections: Predealü-Budapesta, Budapesta-Predealü, Teiușü-Aradü-Budapesta, and Budapesta-Aradü-Teiușü. Each section contains train schedules with columns for station names and times.

Nota: Orele de nöpte suntü cele dintre liniile gröse.

Tipografia ALEXI Brașovü. Hărtia din fabrica d-lorü Königes & Kopony, Zernescü.